परि-स्तीर्णा एक पार्श्वं यस्या जम्बरेखां न लङ्घयति तथा सरनुप्रा कार्यं स्वर्णः त्रि०णि० व्याख्या प्रमिताक्षरा।

फलकर्कशा स्त्री फलेन कर्कशा कठोरा। वनकोल्याम्।

फलकसक्थ त्रि० फलकमिव सक्थि यस्य मध्यमा०। फलकतुल्यसक्थि युक्ते स्त्रियां ङीप्। फलकमिव सक्थि। कर्म०स० टच् समा०। फलकतुल्यसक्थ्नि न०।

फलकाम त्रि० फलं कामयते कमि-अण् उप०स०। विहितकर्मणां फलकामनायुक्ते। तस्य निन्दा भग०त०विष्णु धर्मोत्तरे उक्ता यथा "धर्मवाञ्छिनका मूढाः फलकामा नराधमाः। अर्थयन्ति समस्तार्थं ते कामं नाप्नुवन्त्युत"। "कामात्मता न प्रशस्ता" मनुना "कर्मण्येवाधिकारस्ते मा फलेषु कदाचन" गीतया च।

फलकिन् पु० फलकं तदाकारोऽस्यास्ति इनि। (फणुद) १मत्स्यभेदे २फलकान्विते त्रि० मेदि०। फला झञ्जिरिष्टस्य एव स्वार्थे क। फलका सतः चतुरर्थां प्रेक्षा०इनि। एतद्वृक्षमीपादौ त्रि० स्त्रियां ङीप्।

फलकीवन न० वनरूपतीर्थभेदे भा०व० ८२अ०।

फलक्षय पु० फलेन क्षयः। १पानीयामलके शब्दच०। फलं क्षयः यस्य। २क्षयफलयुक्ते त्रि०।

फलकेशर पु० फले केशरा इवास्य। नारिकेलवृक्षे जटाध०।

फलकोष पु० फलस्य शुष्कस्य कोष इव। शुष्कावरकचर्मयुते अण्ड कोषे तद्दृष्टिहेतुत्वाद् सुश्रुतः "वातपित्तश्लेष्मशोणितमेदो मूलान्यनिमित्ताः षड् दृष्टयः। तासां मूलान्यनिमित्ते दृष्टेः वातसत्त्वे केवलसत्त्वहेतुरन्यतमः अधः प्रकुपितोऽन्यतो वा। स दोषः फलकोषवाहिनीरभिप्रपद्य धमनीः प्रकृतिवर्णं जनयति तां दृष्टिमित्याचक्षते"।

फलकोषक पु० फलस्य शुष्कस्य एव कोषोऽस्य कप्। शुष्के अण्डकोषे त्रिका०।

फलग्रहि त्रि० ग्रह-इन् ह्रस्व०। उचितकालफलधरे वृक्षे भरतः

फलग्राहिन् पु० फलं गृह्णाति ग्रह-णिनि। १वृक्षे धरणिः २ आम्रे २ फलग्राहके त्रि० स्त्रियां ङीप्।

फलघृत न० फलस्य घृतम् षा०त०। शुक्रादिवृद्धिकारके कटुतीक्ष्णे घृतभेदे "लक्षिता मधुकं कुष्ठं त्रिफला शर्करा बला। मेदा पद्मा काकोली मूलकैषामगन्धलम्। अजमोदा हरिद्रे द्वे हिङ्गुकं वटरोहिणी। उत्पलं कुमुदं द्राक्षा काकोल्यौ चन्दनद्वयम्। एतेषां कार्षिकैर्भागैर्घृतप्रस्थं विपाचयेत्। घृतावरीरसक्षीरं घृताद्वेयं चतुर्गुणम्। वर्षपरेतमरः पीत्वा शिलं स्त्रीषु दमायते। पुत्रान् जनयते नारी मेधाढ्यान् प्रियदर्शनान्। या चैवास्थिरगर्भा स्यात् या वा जनयते मृतम्। अल्पायुषं वा जनयेत् या च वन्ध्या प्रसूयते। योनिदोषे रजोदोषे परिस्रावे च प्रस्यते। प्रजावर्द्धनमायुष्यं सर्वव्याधिनिवारणम्। नाम्ना फलघृतं ह्येतत् अश्विभ्यां परिकीर्त्तितम्। अनुक्रमाज्जयेत् मूलं क्षिपन्त्यस्य स्त्रिकित्सकाः। जीवद्वत्सैवावस्थाया घृतमस्य प्रशस्यते। आरण्यगोमयेनापि वह्निज्वाला प्रदीयते"।

फलचमस पु०१दधिमिश्रितवटत्वक्चूर्णे तद्धिक्षत्यग्रहणे २न्यायभेदे च "फलचमसमन्त्रेभ्यः ददातीति" श्रुत्वा ऋत्विग्भक्षत्वेन फलचमसविधानात् ऋत्विग्भक्षस्य च यज्ञगेहद्रव्यत्वेन तद्विदां ब्रह्मेऽपि फलचमसलाभः। फलचमसश्च दधिमिश्रितवटत्वक्चूर्णमिति" भट्ट०। रघु०।

फलचोरक पु० फलं चोर इव यस्य कप्। चोरनामगन्धद्रव्ये राजनि०। [कृष्णकाश्मीरकेषु च त्रिषु फलेषु।

फलत्रय न० द्वन्द्व०। १त्रयस्यामलकीहरीतकीरूपेषु २हाञ्चाप-

फलत्रिक न० द्वन्द्व०। त्रिफलायाम् शुण्ठीपिप्पलीमरिचरूपायाम् अमरः। त्रि०।

फलद पु० फलं ददाति दा-क। १वृक्षमात्रे २फलदातरि

फलपञ्चाङ्ग न० अन्यपञ्चफले तच्छब्दे ३११ पृ० दृश्यम्।

फलपाक पु० फलेषु पाको यस्य। १करमर्दके भरतः २पानीयामलके शब्दच०। द्वन्द्व०। ३फलस्य पाके च।

फलपाकान्त स्त्री फलपाकेनान्तो नाशोऽस्याः। कदलीधान्याद्योषधौ अमरः। [रत्नमा०।

फलपाकिन् पु० फलपाकोऽस्त्यस्य इनि। गर्दभाण्डे इन्ने

फलपुच्छ पु० फलं पुच्छ इवास्य। वरकाकोलीवृक्षे त्रिका०।

फलपुष्पा स्त्री फलानि पुष्पाणीव यस्याः। पिण्डखर्जूर्याम् राजनि०। [तत्रैवार्थे अमरः।

फलपूर(क) पु०फलेन पूरः पूर्णः। बीजपूरे स्वार्थे क।

फलप्रिया स्त्री फलेन प्रीयते प्री-क। प्रियङ्गौ राजनि०।

फलबन्ध पु० फले बन्धः। अनकेशिनि फलबन्धवृक्षे हेमच०।

फलभूमि स्त्री फलभोगार्थं कर्मफलभोगार्थं भूमिः। कर्मभूमिव्यतिरिक्ते भूदेशे "भारतान्यैरावतानि विदेहाश्च कुरून् विना। वर्षाणि कर्मभूम्यः स्युः शेषाणि फलभूमयः" हेमच०। [भोगे चतुर्भवे

फलभोग पु० द्वन्द्व०। फलानां कर्मफलानां सुखदुःखादीनां

फलमुख्या स्त्री फलेन मुख्या श्रेष्ठा। अजमोदायाम् राजनि०

फलमुद्गरिका स्त्री उद्गं गिरति गृ-इन् फलं उद्गरि